

INTERVIEW

'Betrek AFM en DNB bij woekergeschied'

Onderzoeker: oplossing mogelijk als iedereen eigen principes opzij schuift

Cor de Horde
Amsterdam

Schandalen met te dure werkloosheidsverzekeringen of gevaarlijke renteswaps kennen ze in Engeland ook. Maar anders dan in Nederland is daar al een definitieve oplossing, inclusief een voorziening voor schadeclaims.

Het afhandelen van massaclaims tegen banken of verzekeraars is hier veel moeizamer, constateert Bonne van Hattum. Ze is promovenda aan de UvA en werkt daarnaast bij toezichthouder AFM.

Nederland werkt vooral met individuele procedures bij de rechtbank of bij het Kifid, het klachteninstituut van de financiële sector. Sinds tien jaar is een groepsschikking mogelijk via het Gerechtshof in Amsterdam, maar dan moeten partijen het eerst onderling eens worden. De bekendste toepassing is de aandelenlease. Toen besloten veel mensen echter om uit het akkoord te treden ('opt-out', in jargon) en zelf door te procederen. Daardoor bleven de claims nog jaren boven de sector spoken.

Van Hattum hoopt volgend jaar te promoveren, maar brengt haar voorlopige bevindingen deze week al naar buiten in het boek *Handreiking voor de afwikkeling van massa-*

'Partijen moeten probleemgericht te werk gaan, zich dus niet ingraven in de juridische context'

claims op de financiële markten.

'Het boek is gebaseerd op de grootste gemene deler van de deelnemers aan het onderzoek, het is niet per se mijn mening', zegt Van Hattum. 'Daarom denk ik dat het een bijdrage kan leveren aan een oplossing van zaken zoals de woekerpolis. Gegeven de dynamiek van de laatste tijd denk ik dat nu het moment is voor publicatie.'

V In uw boek beschrijft u de Britse situatie waar een toezichthouder de hoofdrol heeft, en de Amerikaanse waar de rechter optreedt in een privaat geschil. Wat is het beste?

'Een mix is een goede optie, al was het maar omdat de Nederlandse situatie nu al een mix is, maar dan zonder goede wettelijke kaders. In Engeland wilden ze geen claimcultuur zoals in de VS, waar de afhandeling een monopolie is van advocaten die het heel duur maken. In Engeland werken ze met een publiek stelsel. Dat vraagt een proactieve houding van overheid en toezichthouders. Hier vindt de overheid dat massaclaims een privaat conflict zijn, en toezichthouders zijn hier iets conservatiever in hun optreden.'

V Zou in Nederland de AFM een rol moeten spelen?

'Dat zou volgens de deelnemers aan het onderzoek kunnen, maar dan niet alleen de AFM. Ook DNB moet een rol vervullen, omdat de stabiliteit van de sector hier meespeelt.'

V De VS kennen de dwangschik-

king, zonder opt-out. Moet dat hier ook?

'Door mensenrechtenverdrag en de grondwet is het hier moeilijk om rechten van klagers te beperken. Je zou de opt-out zo klein mogelijk moeten houden door bijvoorbeeld alle partijen te betrekken bij de regeling, waaronder de grote claimclubs. Door een betrouwbaar akkoord te maken dat de steun heeft van overheid en toezichthouders. Door goede voorlichting te geven. En door een boegbeeld aan te wijzen, zoals destijds Wim Duisenberg bij de aandelenlease.'

De AFM zou een rol kunnen spelen bij oplossing van het woekerpolisgeschied, vinden de deelnemers aan een onderzoek van promovenda Bonne van Hattum.

FOTO: HH

V Dan duiken er toch weer nieuwe claimclubs op?

'In het VK is daar goed over nagedacht. Daar zijn deze stichtingen gereguleerd. Je moet bovendien de belangrijkste clubs meenemen in een oplossing.'

V Welke tips hebt u voor de korte termijn, zonder wetswijzigingen, vooral voor de woekerpolis?

'Bij mijn methode hoort dat iedereen zijn principes aan de kant moet zetten en dient na te denken over een brede oplossing. Zo moeten verzekeraars accepteren dat een aantal claimanten een hogere vergoeding krijgt dan bij individueel procederen het geval zou zijn. Soms wordt te snel gewezen op de eigen verantwoordelijkheid van de klant. Of ze denken dat het categoriseren van de portefeuilles, wat nodig is bij een oplossing, niet mogelijk is omdat je dan te veel kijkt naar individuele gevallen. Maar partijen moeten zich niet ingraven in de juridische context, maar probleemgericht te werk gaan. Met mijn methode ben je in afzienbare tijd klaar. Anders kan het nog wel twintig jaar duren. Mensen zien pas het probleem als ze aan het einde van hun hypotheektermijn te weinig geld blijken te hebben.'

V Willen ze?

'De helft van de verzekeraars neigt naar ja. De rest is wellicht bang voor de opt-out, dat er toch claims blijven. Of ze denken op basis van kosten-batenanalyse beter af te zijn met individuele zaken. Ik hoop nu een methode aan te reiken voor een finale oplossing.'